

studentského nakladatelství, které se doposud omezovalo na informační publikace a lze doufat, že budeme mít brzy příležitost mluvit o další jeho činnosti v tomto oboru.

J. B.

Josef Šusta: Dějiny Evropy v letech 1812—1870. Praha »Vesmír«
»Děj. nového věku«. 8°. Díl II. 1: 1923. Str. 176. — Díl II. 2: 1923. Str. 180. — V krátké době necelých dvou let dovršuje Šusta své dílo, jež skutečně lze zvát prvními našimi evropskými dějinami. I o druhém díle vyšlém ve dvou částech je možno opakovat co do chvály i výtek totéž, co bylo řečeno o díle prvním.*) Ale teprve nyní po dokončení celého díla je možno přehlédnouti stavbu a učinit si správný názor o koncepci, s níž jsou podány dějiny evropské v úseku málo přes padesát let, avšak za to tím bohatším událostmi. Pojetí jejich je vsutku evropské, neboť Šusta nespustí se zřetele děje ani východu ani západu, nezatačí líčení historie severu pro zájem o jih. A při tom autor stále vzpomínaných »Dvou knih českých dějin« uchovává si názor českého vědce, který dovede vždy vyzdvihnouti české, naše stanovisko, politické boje, snahy obrozenské a dovede uplatnití malý ujařmený tehdy národ v srdci dějinného jevíste svého díla stejně hodnotně mezi velikými národy a velmocemi zápasícími o své mocenské postavení. Neopustil této posice ani v druhém dílu, který počíná léty čtyřicátými revolucemi v Itálii a ve Francii. Kdežto tu jde o boj mezi republikanismem a monarchismem a mezi konservativními názory a ideami moderními vyhraňujícími se v socialistické hnutí, Itálie vše touhou po národním sjednocení, jež by nasýtily jediné státní samostatnost. A ve střední Evropě poněkud později je to opět osoba osudného jména Napoleon III., k němuž poji se řada politických přeměn a jež budí žárlivost německých států najmé Rakouska a Pruska. Když nadešla reakce po revolučním roce 1848, pohasly naděje utlačených zejména slovanských národů. Šusta velmi výstižně několika črtami charakterisoval tento stav v Rakousku, kde ani nový vládce nebyl s to zmocí obrovský svůj úkol a ani centrum říše, Vídeň nedovedla kulturně upoutati k sobě nejen okolní státy, nýbrž ani jednotlivé země mocnářství. Totéž ostatně vyznívá i z jeho líčení až příliš pravdivě podané tragické komedie nerovného zápasu mezi Rakouskem a Německem, lépe řečeno mezi nevědomými vůdci rakouské vlády, kteří se dostali pouze pro šlechtický titul na čelná místa, s obratným Bismarkem, jež konečně dovedl připravit jak Francii Sedan, tak i Prusku vůdčí místo v německém císařství právě stvořeném.

Ale četba knihy Šustovy činí dosti značné požadavky na čtenáře, který nezbytně musí již dříve býti aspoň povšechně orientován o politice XIX. století, neboť jinak mu děj zhuštěně podaný snadno uniká. Za to tím více získá, kdo se v »Dějiny Evropy« zahloubá a že ani způsob, jakým jsou podány, ho neodradí, nýbrž jen ještě více zláká, je nade vše pochybnost jisto.

Ča.

»Přítomnost.« Obvyklé typy naší periodické literární produkce jsou deníky a měsíčníky. Časové věci chceme vědět ihned, na ostatní najde se čas jen někdy během měsíce. Přes to, že týdeníky nejsou u nás v oblibě, vyvolal v lednu t. r. výslý týdeník »Přítomnost«, připomínající nápadně anglický časopis The Outlook, přece dosti pozornosti a zájmu, k němuž nemálo přispěl Masarykův článek. Nový týdeník může udržeti svoje místo v záplavě časopisů jen tehdy, neutone-li v obvyklém niveau naší žurnalistiky. Hrdý název »nezávislý týdeník« neznamená ještě nedostatek určité ideové linie. Ji máti a prohlubovati tak, aby vyhovovala požadavkům doby i modernímu světovému názoru bude condicio sine qua non nového listu. Pak taková práce nebude marná. Z několika čísel nelze ještě hodnotiti cíle, možno však již souditi na pěknou úroveň; aby skutečně dostála svému úkolu, je zajisté přáním české pokrokové inteligence.

Ský.

*) Srov. referát v tomto roč. na str. 23.